

FÖRENINGEN
FÖR
SJUKVÅRD I FATTIGA HEM
DESS UPPKOMST
OCH
VERKSAMHET
INTILL DEN 31 DECEMBER 1889

STOCKHOLM 1890
Aftonbladets Aktiebolags Tryckeri.

I början af Maj månad 1888 sammanträdde några för praktisk och preventiv fattigvård intresserade personer, med afsigt att om möjligt söka åstadkomma en Sjukvårdsförening, hvilken skulle hafva till mål att i fattiga hem lemna vård åt sådana sjuke, som ej kunde eller borde föras till sjukhusen. Denna sjukvård skulle i främsta rummet omfatta sådana sjukdomsfall, för hvilka en längre och omsorgsfull skötsel under läkares öfverinseende vore af nöden.

Förslaget omfattades med intresse, och under förutsättning, att en sådan förening komme till stånd med verksamhetsområde till en början inom Adolf Fredriks församling, stälde en af de närvarande 1,000 kr. till Föreningens disposition, samt utlofvade dessutom ett årligt bidrag af 1,200 kr. till sjukvården inom ofvannämnda församling.

Vid ett nytt möte den 10 Maj beslöto de närvarande att konstituera sig till en förening under namn af: »*Föreningen för Sjukvård i fattiga hem*». Ett förut diskuteradt förslag till stadgar antogs att gälla under första året af Föreningens verksamhet.

Enligt § 3 i dessa stadgar bildades vid samma möte i och för handhafvande af Föreningens angelägenheter en Nämnd, bestående af 11 ledamöter med 3 suppleanter, samt, enligt § 4, ett Arbetande Utskott för skötande af de löpande göromålen i och för sjelfva sjukvården.

Till bestridande af de löpande utgifterna ansåg sig Föreningen kunna disponera: 1) det ofvannämnda *årliga bidraget af 1,200 kr.*; 2) *de årliga ledamotsavgifterna*, enligt § 13 bestämda till 3 kr.; 3) *räntan* af den grundfond, som beslöts skola bildas af de ständiga ledamöternas till 50 kronor bestämda avgifter; 4) möjligen inflytande *tillfälliga bidrag*, för så vidt gifvarena ej annorlunda förordnat.

För att väcka ett något allmännare intresse för Föreningens syfte anordnade Nämnden d. 25 Maj 1888 ett möte i Vetenskapsakademiens hörsal under Kyrkoherden, Doktor Staaffs ordförandeskap. Dervid upplästes arbetsplanen för den nybildade Föreningen samt redogjordes för den sjukvård i London, benämnd »district-nursing», som tjenat densamma såsom förebild. Professor Sandahl skildrade derefter ur sin rika erfarenhet nöden i de fattiges hem, då sjukdomen ökar bekymren, och ej blott brist på medel, utan äfven brist på nödig insigt i sjukskötselns enklaste fordringar, förvärrar lidandet och försenar eller rent af omöjliggör helsans återvinnande.

* * *

Under sommaren fortgingo de förberedande arbetena. Instruktioner för Föreningens sköterskor utarbetades och antogos. Enligt dessa bestämdes bl. a. att sköterskorna under tjenstgöringen skulle bära en Föreningen tillhörig dräkt, bestående af bomullsklädning, förkläde och mössa. En 1:sta sköterska anställdes med skyldighet att tillträda platsen den 1 Oktober 1888, samt en 2:dra sköterska, hvilken skulle biträda vid sjukvården samt bestrida upppassningen och matlagningen inom sköterskehemmet.

Till ofvannämnda tid förhyrdes äfven en lägenhet i huset Marqvardsgatan n:o 8, innehållande tvenne rum för sköterskorna, samt kök och förrådsrum.

I September månad gjordes de nödiga uppköpen af möbler, husgeråd och sjukvårds-materiel. En mängd praktiska och värderika gåfvor erhöles, hvilka underlättade arbetet och minskade kostnaden. För dessa gåfvor redogöres i förteckningen öfver influtna sådana.

Den 16 Oktober sammanträdde Nämnden i det nu ordnade sköterskehemmet, som inspekterades, och först efter denna dag kan sköterskornas egentliga verksamhet anses hafva tagit sin början.

* * *

Den sjukvård, som lemnas, indelas i *ordinarie* och *extra*. Till den förra hänföres de fall, som under läkares öfverinseende fordra en daglig eller längre vård; till den senare de, hvilka äro af en mera tillfällig art, och där blott ett eller annat besök är af nöden.

Första rummet bland de *ordinarie* patienterna intaga naturligtvis de, som lida af kronisk, obotlig sjukdom, och som i regeln ej emottagas på sjukhusen och därför anmälas till Föreningen, men äfven akuta fall förekomma. Anmälningarne gälla då oftast familjemödrar. Modren utgör i de flesta fall familjens hållpunkt. Fördes hon bort skulle mannen mången gång drifvas till krogen och barnen lemnas utan tillsyn. Den sjuka modren kan, om ej alltför lidande, äfven från sjukbädden hålla ihop det hela, och sköterskan gör hvad i hennes förmåga står för att gifva en prägel af snygghet och trefnad åt det fattiga hemmet. Om modren sedan tillfrisknar, då äro barnen ej förvildade, boet ej förskingradt, och familjen har ej börjat glida utför det sluttande plan, som förer till det hopplösa elände, inför hvilket välgörenheten så ofta står hjälp- och rådlös.

Den *extra* sjukvården har hufvudsakligen bestått i skötandet af yttre åkommor, omläggningar af förband o. d. Ofta hafva fallen, särdeles hvad barn beträffar, bestått i smärre skador, hvilka kunnat blifva långvariga och elakartade, om de försummats. Sköterskan anmäler de extra sjukdomsfallen för distriktläkaren, som oftast, utan att se patienten, kunnat bestämma behandlingen.

Öfver patienterna föres en utförlig journal upptagande:

de sjukas namn, yrke, bostad och ålder,
om och huru många oförsörjda barn de hafva,
om de åtnjuta fattigunderstöd,
hvilken sjukdom de lida af,
läkarens namn,
antalet af sköterskornas besök,
när dessa började och slutade,
antalet matportioner hvar patient erhållit.

Enligt denna journal vårdades från början af Föreningens verksamhet till den 31 December 1888 inalles 58 patienter, deraf 33 erhöles s. k. extra sjukvård, 25 ordinarie sådan. För hvilka sjukdomar dessa senare vårdades framgår af tabellen bil. n:o 1. Fyra af dessa patienter tillhörde icke Adolf Fredriks församling, men voro bosatta vid gränsen af densamma.

Af sköterskorna utdelades under ofvannämnda tid 429 matportioner samt gjordes inalles 908 besök, (1:sta sköterskan 479, 2:dra sköterskan 429). 59 gånger lemnades vård åt patienter i sköterskornas eget hem.

Halm- och ormbunksmadrasser samt kuddar m. m. lemnades till de sjuke, som deraf voro i behof, men sådana gåfvor bokfördes ej förrän efter den 1 Januari 1889.

Under år 1889 hafva inalles 169 patienter vårdats af Föreningens sköterskor. Af dessa patienter äro 52 inregistrerade såsom extra, 117 såsom ordinarie; 13 af dessa senare voro qvarliggande sedan föregående år (se tabell bil. n:o 2). Af de under året vårdade patienterna hafva 10 icke tillhört Adolf Fredriks församling. Några få gånger har af extra patienter lemnats en liten ersättning för erhållen vård. Sålunda influtna medel hafva i räkenskaperna bokförts under tillfälliga gåfvors konto.

Sköterskorna hafva under året gjort 3,127 besök hos de sjuke, deraf 1:sta sköterskan 1,696, den 2:dra 1,431; dessutom hafva i sköterskehemmet vård lemnats åt patienter 633 gånger.

De ordinarie patienterna hafva i medeltal vårdats under en tid af 4,9 veckor.

Genom sköterskorna utdelade matportioner hafva under året uppgått till 2,649.

Detta antal kan måhända synas mången något stort, men då stärkande föda vanligen utgör läkarens viktigaste ordination för den tillfrisknande patienten, har Föreningen ansett vara med dess ändamål öfverensstämmande, att under convalescenttiden bereda de af dess sköterskor vårdade sjuke tillfälle att följa denna läkarens ordination, dubbelt viktig för dem, hvilkas enda kapital utgöres af

krafter och helsa. Då läkaren så förordnat har äfven vin tilldelats de sjuka.

Mjuka kuddar, filter samt linne hafva, när så erfordrats, utlånats till patienterna. Dessa persedlar hafva i regeln utan svårighet återbekommit. Då patienternas utblottade belägenhet gjort det nödvändigt, har dock sköterskan erhållit tillåtelse att vid afskedet såsom gifva qvarlemna det sista ombytet af underkläder. Sålunda bortskänkta persedlar af ylle och bomull hafva under år 1889 uppgått till 35. De sjuke hafva dessutom under samma år erhållit 29 madrasser, stoppade med halm eller ormbunkar, 14 kuddar, stoppade med ormbunkar eller lappar, samt 8 diverse sjukvårdsartiklar.

Den sjukvård Föreningen lemnat har nästan alltid emottagits med glädje och tacksamhet. Blott några få gånger hafva sköterskorna bemötts med otack, hvilket väl torde berott derpå, att Föreningen beslutat att icke vara, i vanlig mening, almoseutdelande. Mången gång hafva icke allenast de fattige, utan äfven sköterskorna, haft svårt att inse det berättigade i ett sådant beslut. De fattige måste dock vänja sig vid att af sköterskorna ej vänta annan hjälp än den, som till sjukvården verkligen hör, och den sköterska, som icke kan inse rigtigheten häraf, måste af Föreningen anses olämplig att i dess tjänst qvarstå. Af detta och flere andra skäl hafva ock svårigheter uppstått för erhållande af lämpliga sköterskor.

Den första sköterskan, fröken Hilda Malm, utbildad vid Hemmet för Sjuksköterskor, inträdde, jemte under-sköterskan Hanna Dahlström, i Föreningens tjänst vid början af dess verksamhet den 1 Oktober 1888, men måste redan den 16 April 1889 på grund af helsoskäl afsäga sig sin befattning. Under den tid fröken Malm förestod sjukvården anskaffade och ordnade hon instrumenter, förbandsartiklar och sjukvårdsmateriel, samt skötte sina åligganden på ett praktiskt och särdeles förtjenstfullt sätt. Sedan hon frånträdtt sin plats kunde densamma under en längre tid ej definitivt tillsättas, emedan stora fordringar måste af Föreningen ställas på den sköterska, som

skall förestå sjukvården i de fattiges hem, ett kall, som endast få sköterskor äro vuxna.

Den 1 Oktober 1889 antogs sjuksköterskan fröken Ellen Larsson, äfven hon utbildad vid Hemmet för Sjuksköterskor, såsom föreståndarinna, hvarjente fröken Mimmi von Post, som under vakanstiden uppehållit platsen, inträdde såsom ordinarie sköterska i Föreningens tjänst. Samtidigt lemnade undersköterskan sin anställning.

Allt sedan den 1 Oktober 1889 har Föreningen sålunda i sin tjänst haft tvenne bildade sjuksköterskor. I samband härmed, och enligt Nämndens den 27 Juli 1889 fattade beslut, har äfven den förändring vidtagits, att en tjenarinna för sköterskehemmet blifvit antagen såsom den enda praktiska utvägen att för sköterskorna bespara den tidsförlust, som matlagningen, ej blott till dem sjelfva, utan än mer till patienterna, förorsakat. Enligt Nämndens beräkning borde, om hushållningen rätt ordnades, tjenarinnans föda icke i väsentlig mån öka kostnaden för matuppköpen, samt hennes lön till större del kunna bestridas af de penningar, som i annat fall måste utbetalas till en legd tvätterska för den månadliga byken. Att denna Nämndens beräkning varit riktig framgår af de tre sistförflutna månadernas räkenskaper.

Den bostad, Marqvardsgatan n:o 8, som först förhyrdes åt sköterskorna, utbyttes den 1 Oktober 1889 mot en rymligare och, hvad förrådsrummet vidkommer, lämpligare lägenhet i Gåsgränd n:o 3 A, 2 tr. upp.

* * *

Antalet af Föreningens ledamöter vid 1889 års slut var 216, af hvilka 23 äro ständiga. Sju af dessa erlägga 10 kronor årligen under 5 år.

Den Nämnd, af hvilken, enligt stadgarne, Föreningens angelägenheter handhafvas, bestod ursprungligen af:

Fru Ebba Lind af Hageby, f. Hierta (ordförande och skattmästare); Fru Kerstin Bohman, f. Ruffel (vice ordförande); Fröken Eva Törnebohm (sekreterare); Fru Au-

gusta Ekman, f. Koch; Doktor Th. Erdman; Fru Therese Gyldén, f. von Knebel; Fru Jeanna Heijkenskiöld, f. Lagerberg; Fabrikör A. G. Lagergren; Fröken Lilly Nordström; Fru Augusta Piltz, f. Lindgren; Fru Lizinka Sidenbladh, f. Adelswärd, med suppleanterna:

Fru Bertha Nordenson, f. Kleman; Fröken Gerda Wigström och Öfverstelöjtnant E. Zettergren.

I Nämnden hafva följande personalförändringar sedermera inträffat:

Efter Fru Augusta Ekman, som anmälde sig vilja ur Nämnden utgå, invaldes Herr Doktor Hugo Ehnбом, och efter Fröken Gerda Wigström, som afsagt sig sin plats såsom suppleant, inkallades Fröken Maria Klingspor, men då denna förklarade sig hindrad kallelsen emottaga, beslöts, att Fru Ekman skulle intaga den lediga suppleantplatsen.

Såsom de tvenne ledamöter, hvilka, jemte skattmästaren, skulle utgöra det Arbetande Utskottet, valdes sekreteraren, fröken E. Törnebohm och fru L. Sidenbladh. Utskottet har, minst en gång hvarje vecka, haft sammanträde med Sjukvårdens föreståndarinna för att af henne emottaga redogörelse för patienterna och för arbetet inom Sjukvården.

Föreningens första årsmöte egde rum den 28 Februari 1889 i skolsalen Saltmätargatan n:o 2, då redogörelse lemnades för verksamheten under månaderna Oktober—December 1888 och den erfarenhet, som då vunnits. Vice ordföranden, Fru Bohman, som ledde förhandlingarne, redogjorde för några bland de af sköterskorna vårdade sjukdomsfallen.

På samma möte utsågos till revisorer Notarien Albin Lindblom och Handlanden Karl Lundberg.

Den af dessa herrar afgifna revisionsberättelsen följer här nedan.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, som af Föreningen för Sjukvård i Fattiga Hem blifvit utsedde till revisorer af Föreningens räkenskaper, få deröfver äran afgifva följande revisionsberättelse:

1888.

Inkomster:

Gåfva till uppsättning af Sjukvården	kr. 1,000: —	
D:o till 1 års underhåll i Adolf Fredriks församling (från den 1 Oktober 1888)	» 1,200: —	
Medlemsafgifter, årliga ..	» 500: —	
Dito ständiga ..	» 780: —	
Tillfälliga gåfvor ..	» 799: 52	
Räntor ..	» 31: 64	kr. 4,311: 16
	<hr/>	
	Summa	kr. 4,311: 16

Utgifter:

Till uppsättning af sköterskehemmet	kr. 433: 60	
D:o medicin och sjukvårdsmateriel ...	» 152: 22	
D:o Sköterskornas drägter ..	» 177: 45	
Hyra och ved från den ¹ / ₁₀ till den ³¹ / ₁₂ 1888 ..	» 164: 45	
Sköterskornas kost och lön ..	» 326: 36	
Sjukmat ..	» 79: 40	
Diverse omkostnader ..	» 82: 04	kr. 1,415: 52

Behållning till 1889:

Kapitalmedel (ständ. ledamotsafgifter)	kr. 780: —	
Disponibla medel ..	» 2,115: 64	» 2,895: 64
	<hr/>	
	Summa	kr. 4,311: 16

1889.

Behållning från 1888:

Kapitalmedel ..	kr. 780: —	
Disponibla medel ..	» 2,115: 64	kr. 2,895: 64

Inkomster:

Ständ. ledamotsavgifter.....	kr.	220:	—	
Årliga dito	»	659:	—	
Till Sjukvårdens underhåll i Adolf Fredriks församling	»	400:	—	
Gåfva till dito	»	500:	—	
Tillfälliga gåfvor	»	678:	50	
Räntor	»	42:	94	» 2,500: 44
				<hr/>
		Summa kr.	5,396:	08

Utgifter:

Komplettering af sköterskornas bo- sättning	kr.	115:	07	
Medicin, sjukvårdsmateriel, sängklä- der m. m.	»	236:	95	
Till sköterskornas drägter	»	57:	50	
Extra omkostnader för de sjuke (ved, vakhjelp m. m.)	»	73:	17	
Sjukmat	»	315:	80	
Sköterskornas kost och löner	»	1,496:	04	
Hyra och ved	»	551:	65	
Diverse omkostnader	»	340:	41	kr. 3,186: 59
				<hr/>
		Summa kr.	5,396:	08

Behållning till 1890:

Kapitalmedel	kr.	1,000:	—	
Disponibla medel ..	»	1,209:	49	» 2,209: 49
				<hr/>
		Summa kr.	5,396:	08

Till alla dem, som understödt Föreningens verksamhet, framföra vi vårt varma tack och tillstyrka full ansvarsfrihet för den gångna tidens förvaltning.

A. Lindblom.

Karl L. Lundberg.

Förteckning på tillfälliga gåfvor i penningar.

1888.

Fru R—t 2 kr., frk R—t 2 kr., B. K. 25 kr., H. H. 450 kr., Bertha N. 5 kr., Fanny H. 3 kr., L. v. P. 5 kr., Arvid G. 5 kr., W. Erhardt 5 kr., C. G. S. 3 kr., Gr. Z—m 3 kr., Anna Bergström 3 kr., J. A. E. Quenzel 3 kr., L. C. 20 kr., i bref med motto: Sv. Ps. 369: v. 3, 100 kr., brukspatron Schale 50 kr.,

J. Montelius 3 kr., S. S. Baker 5 kr., Anna Afzelius 3 kr., C. E. De Champs 3 kr., G. Nordenström 3 kr., Ch. Clason 3 kr., F. B. 5 kr. »Från en som länge lidit» 100 kr., Nap. Krook 5 kr., Fr. Almström 2 kr., från ett sterbhus en gåfva, som blifvit försåld 37: 52, T. G. (till sjukmat) 10 kr., T. E. 8 kr., onämnd 3 kr., B. N. 5 kr., N. N. 3 kr., H. E. 2 kr., O. I. 10 kr., L. S—dh (till sjukmat) 5 kr. *Summa kr. 899: 52.*

Anm. Denna summa utvisar 100 kr. mera än samma konto i revisionsberättelsen, hvilket förklaras däraf, att från nämndens sida anhållits det två af gifvarne skulle ingå såsom ständiga ledamöter, hvadan 100 kr. af de tillfälliga gåfvorna uppförts på de ständiga ledamöternas konto, (kapitalmedel).

1889.

L. O. 2 kr., N. N. 1 kr., okänd i bref, med begäran om erkännande i Stockholms Dagblad, 50 kr., W. Wetterberg 5 kr., T. Gyldén (till sjukmat) 20 kr., J. H. 5 kr., M. D. 2: 50, E. T. (till sjukmat) 2 kr., L. E. 3 kr., B. K. 10 kr., onämnd 3 kr., onämnd 500 kr., C. v. P. 50 kr., J. H. 6 kr.

Ersättning för lemnad sjukvård, G. Widholm 5 kr., Anna Lundberg 10 kr., fru Svenson 4 kr. *Summa kr. 678: 50.*

Förteckning på gåfvor in natura 1888 och 1889.

Två gungstolar (att utlåna till convalescenter), 1 lavoir, 1 spegel, 1 mindre bord, 1 stol, 1 isskåp, 1 linneskåp, 3 korgstolar, 3 lufter gardiner, 2 rullgardiner.

Porslin till köket, 1 liten kastrull, 1 kokgasapparat, 1 spritlampa, 1 liten bordduk, 2 långa drällsdukar, 12 handdukar, 10 par lakan, 1 par dito, 5 örngått, 12 handdukar, 12 dammhanddukar, 2 par domestiklakan, 6 gamla örngått, 64 alnar madapolam.

Tjugu stora faltar, 6 barnfaltar, 1 madrass, 12 större lappkuddar, 12 små dito, ett paket klippta lappar till kuddar, 1 couvrepieds, 1 madrass, stoppad med ormbunkar, 6 kuddar, stoppade med ormbunkar, 4 fjäderkuddar, 4 kilo tagel.

Åtta nattmössor, 4 mansskjortor, 12 fina linnen, 9 nya linnen, 8 ylletröjor för små barn, 1 nattrock, 1 större manskappa (hvaraf förfärdigats kläder till barn), 2 ylletröjor, 3 små barnmössor, 12 gamla näsdukar, 7 gamla nattskjortor, 5 par fruntimmerskalsonger, 8 gamla natttröjor, diverse kammar och borstar.

Kautschuksbindor, 2 yllebindor, 1 stycke linne till bindor, ett parti bindor, 1 stycke oljeduk, 2 gymnastikapparater, 1 par kängor, samt ställning för en ofärdig, 1 krycka, kautschukskuddar,

ispåsar, sprutor, drainagerör, pincetter, termometrar, duschflaska, sköljkannor, uringlas, operationsbestick, rondskålar, öronsprutor. Renad bomull, preparerad gas, 1 begagnad amerikansk regnkappa (att använda till kranskuddar), 2 räkenskapsböcker.

Sju burkar lingon- och annan sylt, 10 buteljer söt saft, 20 buteljer sur saft, 5 skålp. té, 2 buteljer saft, 4 burkar lingonsylt, 2 buteljer vin, välling (regelbundet hvarje måndag), 1 paket preparerad kornmjöl, $\frac{1}{2}$ skålp. te och 1 burk kakao.

Cirka 50 säckar torkade ormbunkar.

Gifvarne af dessa gåfvor äro:

Fru Annerstedt, Fru Djurberg, Herr J. A. Dessle, Fröken A. Fröman, Fru T. Gyldén, Fru H. Heijken-skiöld, Fru J. Heijkenskiöld, Fru H. Hjelm, Fru Sophie Heckscher, Fröken H. Hierta, Fru A. Holm, Fru Martina Koch, Hrr Kuntze & Comp, Fru E. Lind af Hageby, Fru Lindroth, Fru Lagergren, Fröken A. Lagerberg, Hr K. Lundberg, Fröken L. Nordström, Fru R. Olive-crona, Fru A. Piltz, Fru A. Palm fr. Frändefors, Fru H. Palme, Baron L. von Platen, Fru A. Retzius, Gref-vinnan M. v. Rosen, Fru M. Sterky, Fru L. Sidenbladh, Instrumentmakare Stille, Fröken E. Törnebohm, Instru-mentmakare C. O. Werner, Fröken Wærn, Fröken W. Willman, samt flera okända.

Många af de ofvan upptecknade gåfvorna hafva varit särdeles värdefulla, alla mycket välkomna. Till de kända så- väl som till de okända gifvarne frambär Föreningen härmed sin varma och upprigtiga tacksägelse och beder på samma gång få uttrycka den förhoppning, att dess sträfvan att ej blott lindra, utan äfven söka *förekomma* lidande och nöd allt mer och mer må understödjas af dem, som hafva hjerta för stundens och blick för framtidens kraf.

Såsom ett bevis på det erkännande Föreningens sträf- vanden lyckats tillvinna sig, anser sig Föreningen böra med- dela det den genom ett anslag af 700 kr. från Jakobs och Johannes församl. blifvit satt i tillfälle att under 1890 utvidga sin verksamhet till sist nämnda församling.

Denna korta redogörelse öfver Föreningens för Sjukvård i Fattiga Hem uppkomst och verksamhet torde lämpligast kunna afslutas med några bilder från dess arbetsfält.

1. En äldre man, opererad på Serafimerlazarettet för kräfta i tungan, behandlades dagligen medelst spolning af svalget, hvarjemte ett yttre sår erhöll erforderlig vård. Hans svåra plågor lindrades så mycket möjligt var och vida mer än hvad fallet skulle hafva blifvit, om hans i sjukvård okunniga och af strängt arbete upptagna hustru hade skött honom. Efter att i fem veckor hafva vårdats af sköterskan fick han sluta sin sorgliga jordiska tillvaro.

2. En moder, som led af lungsäcksinflammation, och som för mannens och barnens skull icke ansågs böra föras till sjukhuset, sköttes med våtvärmande omslag, erhöll lämplig föda och tillfrisknade efter fyra veckor, tacksam för den hjälp hon erhållit.

3. En enka, som strax efter mannens död och sitt fjerde barns födelse fick blodpropp i benet, ville och kunde för barnens skull ej sändas till sjukhuset. Sköterskorna vårdade henne och tillsågo, att läkarens föreskrifter noggrannt efterföljdes, samt skaffade henne den närande föda, hvaraf hon såsom sjuk och amma var i dubbelt behof. Efter 29 veckors vård kunde hon utskrifvas såsom frisk.

4. En af Föreningens första patienter var en liten gosse, som nu sent omsider af läkaren blifvit förklarad botad. Han led af hornhinneinflammation, »ett svårt, men intressant fall», sade den ögonläkare, som godhetsfullt åtagit sig att sköta honom. Gossen erhöll under fjorton månaders tid vård af Föreningens sköterskor, först tre gånger om dagen, slutligen blott hvarannan dag, samt på läkarens tillsägelse och Föreningens bekostnad under hela tiden kraftig, närande föda. Den lille patienten blef Föreningen något dyr, men skilnaden mellan en seende och en blind mans arbete blir det vederlag, som framtiden får uppbära.

Bilaga 1. Tabell öfver sjuka, vårdade under kvartalet Oktober—December 1888.

Sjukdomar	Inkomna under året						Summa vårdade		Lemnade af sköterskan						Qvarliggande till år 1889				
	under 10 år		10—20 år		21—40 år		41—60 år		öfver 60 år		m.		qv.		m.		qv.		
Ålderdomssvagheter	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Blodförgiftning	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Hornhinneinflammation ..	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lunginflammation	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lungsåcksinflammation ..	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lungtuberkulos	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	2
Magsår	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tarmkatharr	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Kronisk magkatharr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kronisk njurinflammation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Underlifsledande	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rosfeber	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kräfta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Höftledsinflammation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Psoasabscess	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blodpropp	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	2	3	3	7	7	7	7	3	3	7	18	1	2	1	1	3	1	3	9

Häraf framgår, att af de 25 patienter som blifvit vårdade hafva 3 blifvit återställda, 1 förbättrad, 4 afförts till sjukhus, 4 affidit och 13 blifvit qvarliggande till 1889.

Sjukdomar	Qvarlig- gande från år 1888		Inkomna under								30 å der	
			under 10 år		10—20 år		21—40 år		41—60 år			
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	
Ålderdomssvaghet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blodförgiftning	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skrofler	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Blodbrist	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—
Ryggmärgslidande.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Ögonsjukdom	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Hjertfel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Åderbräck	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Blodpropp	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lungskatharr	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—
Lunginflammation	—	—	1	—	—	—	2	5	—	4	—	—
Lungsot	2	1	—	—	1	3	1	2	1	1	—	—
Håll	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Magsår, blodkräkning	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—
Magkatharr	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	1	—
Förstoppning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Diarrhé.....	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—
Blindtarmsinflammation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Tarmvred	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mask	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blåskatharr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Missfall, underlifslidande	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Vård efter barnsäng.....	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Blödning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Reumatisk feber	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Reumatism	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—
Inflammation i knäled	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Vrickning	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Ros	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
Hudsjukdom	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—
Böld	1	—	—	2	—	—	2	1	1	3	—	—
Kylsår	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Kallbrand	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kräfta	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Behandling efter operation ...	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	4	9	5	7	3	6	7	22	6	18	3	3

Häraf framgår, att af de 117 patienter som blifvit vårdade, hafva 57 oförbättrade*), 20 aflidit och 7 varit qvarliggande till 1890.

*) Dessa hafva i regeln utgjorts af sådana som genom en vis oförsigtighet vari

lade under år 1889.

År		Summa vårdade under 1889		Lemnade af sköterskan										Qvarlig- gande till år 1890	
				friska		förbätt- rade		på sjukhus		oförbätt- rade		döde			
m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.
—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	2	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
—	—	—	3	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	2	2	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	2	—	6	—	2	—	1	—	—	—	—	—	2	—	1
—	2	3	11	2	7	—	1	—	—	—	—	—	2	1	1
—	—	5	7	—	—	—	—	—	2	1	2	3	3	1	—
—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	3	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
—	2	3	4	3	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—
—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	2	—	5	—	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—
—	—	—	3	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	2	1	5	1	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	2	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	1	4	7	2	5	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—
—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—
—	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
3	18	28	89	15	42	1	13	2	11	2	4	6	14	2	5

57 blifvit återställda, 14 förbättrade, 13 förda till sjukhus, 6 varit

varit omöjliga att behandla.

